

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ПАТИК АНДРІЙ АНАТОЛІЙОВИЧ

УДК 343.132:343.7

**ВЗАЄМОДІЯ СЛІДЧИХ ТА ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВИХ
ПІДРОЗДІЛІВ ПРИ РОЗКРИТТІ ТА РОЗСЛІДУВАННІ
МАЙНОВИХ ЗЛОЧИНІВ**

12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика;
судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність

**Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук**

Київ-2011

Дисертацією є рукопис

Робота виконана в Національній академії внутрішніх справ, Міністерство внутрішніх справ України

Науковий керівник доктор юридичних наук, професор
Лук'янчиков Євген Дмитрович
Національний технічний університет України «КПІ»,
професор кафедри інформаційного та підприємницького права

Офіційні опоненти:

доктор юридичних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України
Погорецький Микола Анатолійович
Служба безпеки України, начальник Управління

кандидат юридичних наук

Тильчик Ольга Віталіївна,
Національний університет ДПС України,
заступник начальника кафедри управління, адміністративного права і процесу та адміністративної діяльності

Захист відбудеться 22.04.2011 о 14.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.007.05 у Національній академії внутрішніх справ за адресою: ДП–680, Київ, Солом'янська площа, 1

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці Національної академії внутрішніх справ: ДП–680, Київ, Солом'янська площа, 1

Автореферат розісланий “20” березня 2011 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

Л.Д. Удалова

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Відповідно до ст. 41 Конституції України кожен має право володіти, користуватися та розпоряджатися своєю власністю. Ніхто не може бути протиправно позбавлений права власності. Це право є непорушним.

На сьогодні в українській державі найбільш поширеними та небезпечними є злочини проти власності. Вони посягають на одне із найвагоміших соціальних благ – власність. Об'єктом злочинів проти власності передусім є суспільні відносини з приводу володіння, користування і розпорядження майном (матеріальними благами). Звідси випливає й сам термін “майнові злочини”. Майно є предметом абсолютної більшості злочинів проти власності. За статистичними даними в Україні з 2007–2010 рр. зареєстровано 922501 злочин проти власності, з них: 656101 – становлять крадіжки (державного та колективного майна – 66369, приватної власності – 561357), пограбування – 110085, розбійні напади – 19830. Тому, особливої уваги потребує удосконалення нормативно-правового регулювання діяльності правоохоронних органів, формування окремої методики розкриття та розслідування майнових злочинів, а також удосконалення механізму взаємодії слідчих та працівників оперативно-розшукових підрозділів при розкритті та розслідуванні майнових злочинів.

Підґрунтям дисертаційного дослідження стали фундаментальні праці учених, які розглядали окремі аспекти розкриття та розслідування злочинів, а саме: Ю.П. Аленіна, В.П. Бахіна, Р.С. Белкіна, В.Д. Берназа, А.І. Вінберга, А.Ф. Волобуєва, В.І. Галагана, В.Г. Гончаренка, В.А. Журавля, О.О. Ейсмана, А.В. Іщенко, Н.С. Карпова, Н.І. Клименко, В.О. Коновалової, І.Ф. Крилова, В.С. Кузьмічова, В.К. Лисиченка, В.Г. Лукашевича, Є.Д. Лук'янчикова, М.М. Михеєнка, М.А. Погорецького, М.Я. Сегая, С.М. Стахівського, В.В. Тіщенко, Л.Д. Удалової, В.Ю. Шепітька, О.Р. Шляхова та багатьох інших.

Питання взаємодії слідчих та працівників оперативно-розшукових підрозділів при розкритті та розслідуванні злочинів викладені у працях зарубіжних та українських учених, таких як: А.М. Балашов, В.М. Биков, С.В. Бородін, В.М. Бурикін, М.М. Гапанович, В.А. Глазков, І.М. Гуткін, А.П. Дербеньов, О.О. Закатов, В.В. Ковальов, А.П. Кругліков, І.В. Кубарєв, А.О. Ляш, І.І. Мартинович, П.І. Мінюков, С.А. Невський, І.В. Озерський, Д.П. Письменний, Г.П. Цимбал, Г.О. Усатий, В.П. Хомколов, О.В. Яцюк та інших. Водночас, актуальність взаємодії слідчих і оперативно-розшукових підрозділів при розкритті і розслідуванні злочинів в умовах розвитку суспільних відносин та удосконалення кримінально-процесуального законодавства обумовлює необхідність поглиблення теоретичних розробок, що свідчить про актуальність теми дисертаційної роботи і обумовило її вибір.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дослідження спрямоване на виконання Комплексної програми профілактики правопорушень на 2007–2009 рр., затвердженої Постановою Кабінету Міністрів України від 20 грудня 2006 р. № 1767, наказу МВС України від 5 липня 2004 р. № 755 “Про затвердження пріоритетних напрямків наукових та дисертаційних досліджень, які потребують

першочергового розроблення і впровадження в практичну діяльність органів внутрішніх справ на період 2004–2009 рр.”, а також щорічних планів науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт Національної академії внутрішніх справ. Тема затверджена відділенням кримінально-правових наук НАПрН України (п. 137, 2007 р.).

Мета і завдання дослідження. *Метою* дослідження є розроблення теоретичних і практичних основ організації взаємодії слідчих та оперативно-розшукових підрозділів при розкритті та розслідуванні майнових злочинів.

Для досягнення зазначеної мети були поставлені такі *завдання*:

- розкрити особливості взаємодії слідчих та оперативно-розшукових підрозділів при розкритті та розслідуванні окремих видів майнових злочинів (крадіжка, пограбування та розбійний напад, шахрайство);
- визначити поняття, сутність та зміст взаємодії слідчих та оперативно-розшукових підрозділів при розкритті та розслідуванні злочинів;
- на основі вивчення та аналізу нормативно-правового урегулювання взаємодії слідчих та оперативно-розшукових підрозділів визначити прогалини та неточності;
- деталізувати сучасні проблемні питання взаємодії слідчих та оперативно-розшукових підрозділів при розкритті та розслідуванні даної категорії злочинів, визначити основні способи їх подолання;
- запропонувати шляхи удосконалення взаємодії слідчих та оперативно-розшукових підрозділів при розслідуванні майнових злочинів;
- визначити напрями використання оперативної інформації в процесі доказування у справах про майнові злочини.

Об'єкт дослідження – суспільні відносини, що виникають у процесі взаємодії слідчих та працівників оперативно-розшукових підрозділів під час розкриття та розслідування злочинів.

Предмет дослідження – взаємодія слідчих та оперативно-розшукових підрозділів при розкритті та розслідуванні майнових злочинів.

Методи дослідження. Методологічною основою дослідження є діалектико-матеріалістичний метод та сукупність загальних і спеціальних методів наукового пізнання, що сприяли розв'язанню поставлених завдань. Зокрема: *історично-правовий* метод використовувався для аналізу виникнення та розвитку взаємодії між слідчими та оперативно-розшуковими підрозділами (п. 1.1); *порівняльно-правовий* – при аналізі чинного кримінально-процесуального кодексу, попереднього кримінально-процесуального законодавства та нових проектів кодексу (п. 1.3); *системно-структурний* метод – для надання характеристики окремих видів майнових злочинів, формування початкових дій розслідування цих злочинів та механізму взаємодії між підрозділами (р. 2); методи *порівняння та узагальнення* – застосовувалися при визначенні особливостей організації взаємодії та визначенні проблемних її аспектів (р. 2, р. 3); *статистичний* метод – при вивченні матеріалів кримінальних справ про майнові злочини вчинені на території України; *соціологічний метод* – при проведенні опитування слідчих та оперативних працівників ОВС України з питань їх взаємодії.

Емпіричну базу дослідження становлять: систематизовані статистичні дані Державного науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України за 2007-2010 рр. про загальну кількість майнових злочинів вчинених на території України; узагальнені результати вивчення 157 кримінальних справ за 2006–2010 рр. (у Вінницькій, Житомирській, Київській, Кіровоградській, Львівській, Хмельницькій областях); опитування 234 слідчих та 358 працівників оперативно-розшукових підрозділів системи МВС України.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що робота є одним із перших в Україні комплексних досліджень теоретичних і практичних питань взаємодії слідчих та оперативно-розшукових підрозділів при розкритті та розслідуванні майнових злочинів. Вона конкретизується в одержаних висновках і пропозиціях, зокрема:

вперше:

– визначено природу взаємодії слідчих та оперативно-розшукових підрозділів при розкритті та розслідуванні окремих видів майнових злочинів, зокрема крадіжки, пограбування та розбійного нападу, шахрайства;

– обґрунтовано зміну назви та змісту ст. 118 КПК України “Окреме доручення” на “Взаємодія слідчих та органів дізнання на досудовому слідстві”. Відповідно до цього пропонуються зміни до ч. 3 ст. 66 КПК України, а саме слова “провести оперативно-розшукові заходи” замінити словами “провести гласні оперативно-розшукові заходи”, та виключити зі ст. 114 КПК України частину третю як таку, в якій відпала необхідність;

– запропоноване авторське визначення “взаємодії слідчих і оперативних підрозділів при розслідуванні майнових злочинів” у широкому та вузькому розумінні. У широкому розумінні – це процес спільної діяльності слідчих та оперативно-розшукових підрозділів, які здійснюють вплив один на одного шляхом координаційних дій слідчого та забезпечення його оперативною інформацією оперативно-розшуковими підрозділами, що підвищує ефективність виконання ними своїх функціональних обов’язків та загальних завдань кримінального судочинства з охорони майнових прав та законних інтересів фізичних та юридичних осіб. У вузькому розумінні – це комплекс узгоджених процесуальних та оперативно-розшукових дій, які ґрунтуються на завданнях кримінального судочинства, направлених на швидке і повне розкриття та розслідування злочинів проти власності, захищаючи майнові інтереси держави та фізичних осіб, притягнення до відповідальності винних осіб, ужиття своєчасних заходів для забезпечення відшкодування збитків, завданих злочинними діями, встановлення причин та умов, що сприяли вчиненню злочинів проти власності, та їх усунення, що досягається за умов чіткого розмежування компетенції, обмеженої наданими повноваженнями, шляхом ефективного використання наданих законом та державою ресурсів, та зберігаючи таємницю досудового слідства і джерел отримання конфіденційної інформації;

– запропоноване авторське визначення “оптимізація форм взаємодії слідчих та оперативно-розшукових підрозділів при розкритті та розслідуванні майнових злочинів” у широкому та вузькому розумінні. У широкому розумінні – це

напрацювання оптимальних рішень та способів досягнення найкращого результату шляхом мінімальних витрат при здійсненні процесуальних та не процесуальних форм взаємодії слідчих та оперативно-розшукових підрозділів при розкритті та розслідуванні майнових злочинів. У вузькому розумінні – це чітке визначення і постановка перед слідчим та оперативно-розшуковими підрозділами головної мети і другорядних завдань, підвищення індивідуального професійного рівня особового складу, організованості та узгодженості спільних дій у складі слідчо-оперативних груп, забезпечення необхідної технічної, інформаційної та організаційно-методичної підтримки у здійсненні процесуальних та не процесуальних форм взаємодії, направлених на підвищення рівня розкриття майнових злочинів, відшкодування матеріальних збитків, швидкого та якісного розслідування кримінальних справ, усунення причин та умов, що сприяли вчиненню злочину;

удосконалено:

– поняття “взаємодія”, під яким пропонується розуміти процес спільної діяльності двох або більше суб’єктів, які здійснюють вплив один на одного, що змінює якісні характеристики діяльності кожного з них, та який в умовах взаємозв’язку пов’язує їх між собою для досягнення спільної мети;

– спосіб мотивації слідчих та оперативно-розшукових підрозділів до взаємодії при розкритті та розслідуванні майнових злочинів шляхом примусу та заохочення;

дістало подальшого розвитку:

– розмежування понять “взаємодія” та “координація”;

– пропозиція застосування форми взаємодії “доручення” на стадії порушення кримінальної справи.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що сформульовані і аргументовані у дисертації теоретичні положення, висновки і пропозиції використовуються як рекомендації у *практичній діяльності* органів досудового слідства МВС України (акти впровадження ГСУ МВС України від 09.02.2011 р. №13/11-639 та РУ МВС України у м. Кіровограді від 08.05.2010 р.); у *законотворчій діяльності* при внесенні змін і доповнень до чинного КПК України, а також при доопрацюванні проекту нового КПК України (акт впровадження Інституту Законодавства Верховної Ради України від 09.06.2010 р. № 22/276-1-4); у *навчальному процесі* при підготовці науково-практичних посібників і методичних рекомендацій та викладанні курсу “Кримінальний процес” (акт впровадження у навчальний процес КНУВС від 14.04.2010 р.).

Апробація результатів дисертації. Основні положення та висновки дисертації доповідалися автором і були обговорені на науково-практичних конференціях, а саме: “Засади кримінального судочинства та їх реалізація в законотворчій і правозастосовній діяльності” (м. Київ, 03.04.2009 р.); “Проблеми правової реформи та розбудови громадянського суспільства в Україні” (м. Львів, 25.09.2009 р.); “Криміналістика у протидії злочинності” (м. Київ, 16.10.2009 р.); “Міжнародне співробітництво ОВС у боротьбі з транснаціональною злочинністю” (м. Київ, 25.03.2010 р.) та “Захист прав, свобод та законних інтересів особи на досудових стадіях кримінального судочинства України” (м. Херсон-Запоріжжя, 29-

30.04.2010 р.).

Публікації. За матеріалами дисертації опубліковано десять статей, з них – п'ять у наукових фахових виданнях, затверджених ВАК України та п'ять тез доповідей у збірниках науково-практичних конференцій.

Структура дисертації визначається її метою, завданнями та предметом дослідження і складається зі вступу, трьох розділів, які містять вісім підрозділів, висновків, додатків, списку використаних джерел. Загальний обсяг дисертації становить 232 сторінки, з яких основний текст – 197 сторінок, додатки на – 14 сторінках, список використаних джерел – 21 сторінка, що містить 186 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовується актуальність теми дисертації визначено зв'язок роботи з науковими програмами, планами та темами; охарактеризовано мету, головні завдання, об'єкт, предмет і методи дослідження; розкрито наукову новизну та практичне значення одержаних результатів; наведено дані про їх апробацію та впровадження, а також щодо публікацій, структури й обсягу роботи.

Розділ перший “Кримінально-процесуальний механізм взаємодії слідчих та оперативно-розшукових підрозділів при розкритті та розслідуванні майнових злочинів” складається з трьох підрозділів, у яких розглядаються етапи виникнення та розвитку взаємодії між слідчими та оперативно-розшуковими підрозділами при розкритті та розслідуванні злочинів, розкривається поняття, сутність та зміст взаємодії цих підрозділів при розкритті та розслідуванні майнових злочинів, а також аналізується її нормативно-правове регулювання. Систематизація такої інформації уможливорює сформулювати бачення та належним чином підійти до вирішення проблемних питань взаємодії слідчих та оперативно-розшукових підрозділів при розкритті та розслідуванні майнових злочинів.

У *підрозділі 1.1. “Історичні аспекти виникнення взаємодії між слідчими та оперативно-розшуковими підрозділами”* проаналізовано історичний шлях створення й розвитку слідчих та оперативно-розшукових підрозділів, зосереджена увага на виникненні взаємодії між ними при розкритті та розслідуванні злочинів. Злочинні посягання на майно шляхом крадіжок, пограбувань та розбійних нападів спонукали суспільство до утворення розшукових об'єднань, що еволюціонували у державні розшукові органи. На початковому етапі слідчу функцію виконували розшукові органи. Якість проведення ними досудового розслідування була на низькому рівні, а тому було створено слідство як окремий орган.

Розглянутий у підрозділі історичний шлях становлення та розвитку взаємодії слідчого та працівників оперативно-розшукових підрозділів уможливорює сформулювати бачення про її підґрунтя, встановити позитивні та негативні сторони, а також визначити проблемні питання сьогодення. У результаті проведеного історичного аналізу встановлено, що сформований історією досвід слід використати для побудови нової чітко визначеної та ефективної взаємодії між цими двома підрозділами.

У підрозділі 1.2. “Поняття, сутність та зміст взаємодії слідчих та оперативно-розшукових підрозділів при розкритті та розслідуванні майнових злочинів” розкрито поняття взаємодії, її сутність та надана характеристика формам взаємодії.

Значна увага приділена аналізу думок різних вчених та довідкової літератури щодо поняття “взаємодія”, що уможливило логічно підійти до розкриття сутності та змісту взаємодії слідчих та оперативно-розшукових підрозділів при розкритті та розслідуванні злочинів, зокрема, майнових. Поряд із поняттям “взаємодія” проаналізовано визначення “співробітництво” та “координація”, оскільки деякі вчені використовують їх як слова-синоніми. Обґрунтована авторська думка, що такі поняття слід розмежовувати.

На підставі аналізу визначень взаємодії різних вчених, сформульоване авторське поняття “взаємодія слідчих і оперативних підрозділів при розкритті та розслідуванні майнових злочинів” у широкому та вузькому розумінні. У широкому розумінні – це процес спільної діяльності слідчих та оперативно-розшукових підрозділів, які здійснюють вплив один на одного шляхом координаційних дій слідчого та забезпечення його оперативною інформацією оперативно-розшуковими підрозділами, що підвищує ефективність виконання ними своїх функціональних обов’язків та загальних завдань кримінального судочинства з охорони майнових прав та законних інтересів фізичних та юридичних осіб. У вузькому розумінні – це комплекс узгоджених процесуальних дій та оперативно-розшукових заходів, які ґрунтуються на завданнях кримінального судочинства, направлених на швидке і повне розкриття та розслідування злочинів проти власності, захист майнових інтересів держави та фізичних осіб, притягнення до відповідальності винних, ужиття своєчасних заходів для забезпечення відшкодування збитків, завданих злочинними діями, встановлення причин та умов, що сприяли вчиненню злочинів проти власності, та їх усунення, що досягається за умов чіткого розмежування компетенції, обмеженої наданими повноваженнями, шляхом ефективного використання наданих законом та державою ресурсів, та зберігаючи таємницю досудового слідства і джерел отримання конфіденційної інформації.

Наведені фактори, що впливають на ефективність такої форми взаємодії як надання доручень, зокрема такі: 1) слідчий має відмовитися від загальних виразів при формулюванні завдань працівникам оперативно-розшукових підрозділів (наприклад, поглибити чи посилити); 2) законодавець має надавати слідчому (ініціатору) можливість самому обирати необхідну форму доручення в залежності від обставин тощо.

Доручення є найбільш проблематичною у застосуванні серед процесуальних форм взаємодії, про що свідчить 41,9 % опитаних слідчих.

У підрозділі 1.3. “Нормативно-правове регулювання взаємодії слідчих та оперативно-розшукових підрозділів при розкритті та розслідуванні майнових злочинів” проведено узагальнення законодавства щодо порядку урегулювання взаємодії між цими підрозділами, використання форм взаємодії, та на цій основі виокремлено недоліки, що впливають на злагоджені дії підрозділів, які розкривають та розслідують злочини.

Оскільки перед слідчим та працівниками оперативно-розшукового підрозділу поставлена єдина мета – виявляти, розкривати та розслідувати злочини, а для її досягнення вони мають рухатися в одному напрямі, то більшість законодавчих та відомчих нормативно-правових актів, серед визначених головних завдань та функцій зобов'язують до взаємодії кожного із зазначених підрозділів. Основною функцією оперативного співробітника є отримання інформації, а завданням слідчого – правильно, в межах чинного законодавства, використати таку інформацію. Тісна співпраця між ними допомагає покращити результати роботи кожного. Крім того, це дозволяє заощадити час та ресурси, відведені цим підрозділам на досягнення поставленої перед ними спільної мети.

Встановлено, що порядок взаємодії у більшій мірі урегульований відомчими актами, а не кримінально-процесуальним законодавством, або загалом не врегульований – що є значною прогалиною.

Розділ другий “Особливості взаємодії слідчих та оперативно-розшукових підрозділів при розкритті та розслідуванні окремих видів майнових злочинів” складається з трьох підрозділів, які присвячені розгляду питань взаємодії слідчих та оперативно-розшукових підрозділів при розслідуванні окремих видів майнових злочинів: крадіжки, пограбувань, розбійних нападів та шахрайства. Визначені проблемні слідчі ситуації, напрями їх подолання шляхом проведення слідчих дій та оперативно-розшукових заходів, їх черговість, а також індивідуальний підхід до розкриття та розслідування конкретного майнового злочину.

У підрозділі 2.1. “Взаємодія слідчих та оперативно-розшукових підрозділів при розкритті та розслідуванні крадіжки” наведено характеристику крадіжки – найбільш розповсюдженої серед усієї групи майнових злочинів. Визначено поняття крадіжки, її основні риси, відмінності від інших злочинів. Охарактеризовані три основні групи крадіжок: за місцем їх вчинення, предметом злочинного посягання та способом незаконного вилучення майна.

Розкриття та розслідування крадіжки, повною мірою залежить від належної взаємодії, яка має починатися з моменту отримання інформації про злочин і закінчуватися спільним усуненням причин та умов, що сприяли вчиненню злочину.

Якісно проведений огляд місця події – запорука успішного розкриття та розслідування крадіжки, – залежить від спільних зусиль слідчих та працівників оперативно-розшукового підрозділу, про що свідчать результати проведеного нами опитування. Так, 85 % опитаних слідчих і 67,3 % оперативних працівників стверджують, що взаємодія між ними надає максимального результату при проведенні саме огляду місця події.

Характеризуючи етапи розслідування крадіжки визначено основні форми взаємодії, наприклад, створення та діяльність слідчо-оперативної групи.

Визначені способи забезпечення відшкодування збитків, завданих майновими злочинами, зокрема такі: 1) заходи з виявлення та вилучення викраденого майна; 2) забезпечення цивільного позову та можливої конфіскації майна.

Підрозділ 2.2. “Взаємодія слідчих та оперативно-розшукових підрозділів при розкритті та розслідуванні пограбування та розбійного нападу” присвячений

характеристиці грабежів та розбійних нападів, їх ознак, що враховуються при організації їх розкриття і визначають напрями розслідування.

Грабежі та розбійні напади відносяться до особливо небезпечної категорії злочинів, і потребують максимальних зусиль від слідчого та оперативно-розшукових підрозділів. Вчасне порушення кримінальної справи надає можливості підрозділам взаємодіяти між собою збираючи доказову інформацію. Охарактеризовані у роботі слідчі дії та особливості взаємодії слідчих і оперативно-розшукових підрозділів сприяють швидкому та ефективному розкриттю та розслідуванню цих злочинів. Встановлено, що до обов'язкових невідкладних слідчих дій відносяться огляд місця події та допит потерпілого (послідовність їх виконання залежить від конкретної ситуації).

Аналіз слідчої практики та результатів анкетування свідчить, що взаємодія надає максимального результату при проведенні обшуку та виїмки (67,9 % опитаних слідчих та 64,5 % оперативних працівників), а також при накладенні арешту на кореспонденцію та знятті інформації з каналів зв'язку (47,9 % опитаних слідчих та 56,4 % оперативних працівників).

Оскільки вибір розшукових заходів, тактичних прийомів переслідування, послідовності їх застосування залежить від слідчої ситуації, яка складається на момент їх проведення, у роботі встановлені особливості взаємодії при розкритті та розслідуванні конкретних різновидів грабежів та розбійних нападів (наприклад, на водіїв транспортних засобів, на осіб похилого віку тощо) та наслідків, до яких вони призвели (наприклад, потерпілий у важкому стані, загинув після або під час розбійного нападу тощо). Охарактеризовано таке явище, як інсценування пограбування та розбійного нападу.

Розслідування розбійних нападів часто характеризується наявністю проблемних слідчих ситуацій, обумовлених недостатністю інформації про обставини вчинення злочину та осіб, що його вчинили. Найбільш насичені проблемними слідчими ситуаціями є розслідування розбійних нападів, які вчинені організованими злочинними угрупованнями. Тому у розділі їм надана детальна характеристика.

Підрозділ 2.3. "Взаємодія слідчих та оперативно-розшукових підрозділів при розкритті та розслідуванні шахрайства".

Розглядаючи поняття шахрайства дисертант послідовно підходить до його криміналістичної характеристики та до встановлення напрямів ефективного розкриття та розслідування таких злочинів у процесі взаємодії слідчих з оперативно-розшуковими підрозділами. Розглянута послідовність етапів доказування при розкритті та розслідуванні шахрайств, на яких здійснюється взаємодія вказаних підрозділів.

Серед розглянутих у роботі видів шахрайства, значна увага приділена тим, що вчиняються особами циганської національності. Труднощі полягають у встановленні та перевірці особистості, через відсутність у затриманих документів, що посвідчують особу, застосування гіпнозу до осіб, відносно яких вчиняються шахрайства тощо.

Дослідивши розкриття та розслідування усіх видів майнових злочинів, дисертантом зроблений висновок, що процесуальні дії є досить стандартними для них усіх, і відповідно взаємодія слідчого з працівниками оперативно-розшукового підрозділу при їх виконанні також не має значних розбіжностей. Лише в залежності від виду розслідуваного злочину та предмету доказування окремі слідчі дії набувають більшого пізнавального значення, оскільки вони безпосередньо направлені на з'ясування тих питань, від яких залежить встановлення істини у конкретній справі та виконання завдань кримінального судочинства.

Розділ третій “Напрями удосконалення взаємодії слідчих та оперативно-розшукових підрозділів при розкритті та розслідуванні майнових злочинів” містить два підрозділи і присвячений розгляду питань оптимізації взаємодії слідчих та оперативно-розшукових підрозділів при розслідуванні майнових злочинів, а також аналізу напрямів використання оперативної інформації в процесі доказування у справах про майнові злочини.

У підрозділі 3.1. “Оптимізація форм взаємодії слідчих та оперативно-розшукових підрозділів” розглянуті проблемні питання взаємодії слідчих та оперативно-розшукових підрозділів при розкритті та розслідуванні майнових злочинів, запропоновані способи їх вирішення та напрями подальшого удосконалення спільної діяльності цих підрозділів.

У межах дослідження оптимізації взаємодії слідчих та оперативно-розшукових підрозділів, на основі робіт відомих вчених (В.П. Бахіна, А.Б. Венгерова, А.Я. Дубинського, О.І. Михайлова, В.І. Никитинського, А.С. Пашкова, І.Л. Петрухіна, М.А. Погорецького, І.С. Самощенко, Л.С. Явича,) проведено порівняльний аналіз понять “оптимізація” та “ефективність”, обґрунтовано використання саме поняття “оптимізація”.

Сформоване авторське визначення оптимізації форм взаємодії слідчих та оперативно-розшукових підрозділів при розкритті та розслідуванні майнових злочинів у широкому та вузькому розумінні. У широкому розумінні – це напрацювання оптимальних рішень та способів досягнення найкращого результату шляхом мінімальних витрат при здійсненні процесуальних та не процесуальних форм взаємодії слідчих та оперативно-розшукових підрозділів при розкритті та розслідуванні майнових злочинів. У вузькому розумінні – це чітке визначення і постановка перед слідчим та оперативно-розшуковими підрозділами головної мети і другорядних завдань, підвищення індивідуального професійного рівня особового складу, організованості та узгодженості спільних дій у складі слідчо-оперативних груп, забезпечення необхідної технічної, інформаційної та організаційно-методичної підтримки у здійсненні процесуальних та не процесуальних форм взаємодії, направлених на підвищення рівня розкриття майнових злочинів, відшкодування матеріальних збитків, швидкого та якісного розслідування, усунення причин та умов, що сприяли вчиненню злочину.

Напрями оптимізації взаємодії слідчих та оперативно-розшукових підрозділів при розкритті та розслідуванні майнових злочинів поділено на дві групи: нормативно-правові та організаційні.

У межах нормативно-правового напрямку оптимізації запропоновано змінити назву та зміст статті 118 КПК України “Окреме доручення” на “ Взаємодія слідчих та органів дізнання на досудовому слідстві”. Сформульована редакція покликана урегулювати взаємодію слідчих та оперативно-розшукових підрозділів. У ній запропоновано закріпити надання слідчим доручень органу дізнання лише у письмовій формі, а надання вказівок – в усній, і лише при спільному проведенні окремих слідчих дій. Слідчому надається право доручати оперативно-розшуковим підрозділам проведення гласних оперативно-розшукових заходів чи використання засобів для отримання фактичних даних, які можуть бути доказами у кримінальній справі, розшукових та слідчих дій. У невідкладних випадках слідчий вправі надати доручення органам дізнання про проведення оперативно-розшукових заходів та розшукових дій до порушення кримінальної справи. Одночасно органу дізнання надається право оскарження поставлених слідчим завдань у дорученні, якщо вбачає, що їх виконання може зашкодити встановленню істини у справі або загрожує розкриттям інформації стосовно державної таємниці. Порядок та строки оскарження доручення слідчого органом дізнання також зазначені у запропонованій редакції цієї статті.

Обґрунтовано зміни до ч. 3 ст. 66 КПК України, а саме слова “провести оперативно-розшукові заходи” замінити словами “провести гласні оперативно-розшукові заходи”, та виключити зі ст. 114 КПК України частину третю як таку, в якій відпала необхідність.

Підрозділ 3.2. “Напрями використання оперативної інформації в процесі доказування у справах про майнові злочини” присвячений розгляду проблемних питань оперативного інформаційного забезпечення досудового слідства в межах взаємодії слідчого з оперативно-розшуковими підрозділами при розкритті та розслідуванні майнових злочинів.

Оперативна інформація, отримана оперативно-розшуковими підрозділами при здійсненні оперативно-розшукової діяльності, є важливою і водночас невід’ємною складовою забезпечення розслідування майнових злочинів, про що свідчить той факт, що більшість кримінальних справ по латентним злочинам порушені за матеріалами оперативно-розшукової діяльності.

На основі аналізу законодавства та наукової літератури виокремлено два напрями використання оперативної інформації у процесі доказування у справах про майнові злочини:

- 1) для отримання доказів у випадках, коли відомі джерело і способи одержання фактичних даних, що становлять зміст доказів;
- 2) як підстави для проведення слідчих дій з метою формування доказів.

ВИСНОВКИ

У висновках викладено основні результати та пропозиції, які мають теоретичне і практичне значення, і полягають у наступному:

1. Сформульовані авторські визначення:

– “взаємодія” – це процес спільної діяльності двох або більше суб’єктів, які здійснюють вплив один на одного, що змінює якісні характеристики діяльності кожного з них, та який в умовах взаємозв’язку пов’язує їх між собою для досягнення спільної мети;

– “взаємодія слідчих і оперативно-розшукових підрозділів при розкритті та розслідуванні майнових злочинів” у широкому та вузькому розумінні. У широкому розумінні – це процес спільної діяльності слідчих та оперативно-розшукових підрозділів, які здійснюють вплив один на одного шляхом координаційних дій слідчого та забезпечення його оперативною інформацією оперативно-розшуковими підрозділами, що підвищує ефективність виконання ними своїх функціональних обов’язків та загальних завдань кримінального судочинства з охорони майнових прав та законних інтересів фізичних та юридичних осіб. У вузькому розумінні – це комплекс узгоджених процесуальних та оперативно-розшукових дій, які ґрунтуються на завданнях кримінального судочинства, направлених на швидке і повне розкриття та розслідування злочинів проти власності, захищаючи майнові інтереси держави та фізичних осіб, притягнення до відповідальності винних осіб, ужиття своєчасних заходів для забезпечення відшкодування збитків, завданих злочинними діями, встановлення причин та умов, що сприяли вчиненню злочинів проти власності, та їх усунення, що досягається за умов чіткого розмежування компетенції, шляхом ефективного використання наданих законом та державою ресурсів, та зберігаючи таємницю досудового слідства і джерел отримання конфіденційної інформації;

– “оптимізація форм взаємодії слідчих та оперативно-розшукових підрозділів при розкритті та розслідуванні майнових злочинів” – це обумовлене потребами кримінального судочинства чітке визначення і постановка перед слідчим та оперативно-розшуковими підрозділами головної мети і другорядних завдань, підвищення індивідуального професійного рівня особового складу, організованості та узгодженості спільних дій у складі слідчо-оперативних груп, забезпечення необхідної технічної, інформаційної та організаційно-методичної підтримки, напрацювання оптимальних рішень та способів досягнення найкращого результату шляхом мінімальних витрат при здійсненні процесуальних та не процесуальних форм взаємодії, направлених на підвищення рівня розкриття майнових злочинів, відшкодування матеріальних збитків, швидкого та якісного розслідування кримінальних справ, усунення причин та умов, що сприяли вчиненню злочину, а також зменшення загального рівня злочинності та підвищення правосвідомості суспільства.

2. Розмежовані поняття “взаємодія” та “координація”, оскільки при координації орган системи або один із взаємодіючих підрозділів наділений владними повноваженнями відносно решти підрозділів, які йому підпорядковуються та дії яких координуються, а при взаємодії суб’єкти не мають владних та підпорядкованих повноважень та у спільній діяльності рівні між собою.

3. За даними узагальнення слідчої практики найбільше розповсюдженими формами взаємодії слідчих та оперативно-розшукових підрозділів при розкритті та розслідуванні майнових злочинів є:

1) процесуальні: сприяння слідчому при проведенні окремих слідчих дій (ч. 3 ст. 114, ч. 4 ст. 191 КПК України); виконання доручень слідчого про проведення розшукових дій (ч. 4 ст. 104, ч. 3 ст. 114 КПК України), а також виконання окремих доручень на проведення слідчих та розшукових дій органом дізнання (ч. 1 ст. 118 КПК України); вжиття необхідних оперативно-розшукових заходів з метою виявлення ознак злочину і осіб, що їх вчинили, та повідомлення слідчому про наслідки оперативно-розшукових дій, які орган дізнання продовжує виконувати після передачі справи про тяжкий злочин, якщо не встановлено особу, що його вчинила (ч. 1 ст. 103, ч. 3 ст. 104 КПК України); спільне внесення пропозицій щодо усунення причин та умов, які сприяли вчиненню злочину (ст. 23 КПК України);

2) організаційні (непроцесуальні): взаємний обмін інформацією; інформування про отримані відомості в односторонньому порядку; спільний аналіз отриманої інформації, планування слідчих дій та оперативно-розшукових заходів; консультаційна діяльність слідчого під час документування злочинних дій, проведення оперативними підрозділами попередньої перевірки, ознайомлення слідчого з оперативними матеріалами до порушення кримінальної справи, визначення перспективи використання матеріалів; використання оперативно-розшукових обліків; проведення тактичних операцій; створення та діяльність слідчо-оперативних груп; проведення спільних службових нарад з актуальних проблем взаємодії, обговорення результатів спільних дій, підведення підсумків з метою усунення недоліків та підвищення ефективності здійснення взаємодії у майбутньому.

4. За даними вивчення кримінальних справ про майнові злочини встановлено основні недоліки, що стосуються взаємодії слідчих та оперативно-розшукових підрозділів при розкритті та розслідуванні цієї категорії злочинів, зокрема такі: 1) більшість завдань, які слідчий вказує у дорученні оперативно-розшуковим підрозділам, мають загальний характер; 2) у справах, по яких особа притягнута як обвинувачена, рідко трапляються матеріали оперативно-розшукових підрозділів, за винятком рапортів про хід проведення ОРЗ, якщо після пред'явлення обвинувачення особа переховується від слідства; 3) у більшості вивчених кримінальних справ відсутній план оперативно-розшукових заходів, а якщо такий є, то здебільшого без відмітки про виконання намічених заходів.

5. У межах розкритої характеристики окремих видів майнових злочинів (крадіжка, пограбування та розбійний напад, шахрайство), розглянута взаємодія між слідчими та оперативно-розшуковими підрозділами при їх розкритті та розслідуванні, у результаті чого визначені можливі проблемні слідчі ситуації, напрями їх подолання шляхом проведення слідчих дій та оперативно-розшукових заходів, їх черговість, а також індивідуальний підхід до розкриття та розслідування конкретного майнового злочину.

Способами забезпечення відшкодування збитків, завданих майновими злочинами є: 1) заходи з виявлення та вилучення викраденого майна; 2) забезпечення цивільного позову та можливої конфіскації майна.

6. Напрями оптимізації взаємодії між слідчими та оперативно-розшуковими підрозділами при розкритті та розслідуванні майнових злочинів поділено на дві групи: нормативно-правові та організаційні.

У межах нормативно-правового напрямку оптимізації запропоновано змінити назву та зміст ст. 118 КПК України “Окреме доручення” на “Взаємодія слідчих та органів дізнання на досудовому слідстві”. Новий зміст статті спрямований на врегулювання взаємодії слідчого з органом дізнання (у т. ч. з оперативно-розшуковими підрозділами) на досудовому слідстві, з урахуванням усіх відомих у кримінальному процесі відносин між ними. Відповідно до цього внести зміни до ч. 3 ст. 66 КПК України, а саме слова “провести оперативно-розшукові заходи” замінити словами “провести гласні оперативно-розшукові заходи”, та виключити зі ст. 114 КПК України частину третю як таку, в якій відпала необхідність.

Умовою запровадження зазначених змін є викладення у ст. 8 Закону “Про оперативно-розшукову діяльність” переліку гласних та негласних оперативно-розшукових заходів.

У межах організаційного напрямку оптимізації запропоновано спосіб мотивації слідчих та оперативно-розшукових підрозділів при розкритті та розслідуванні майнових злочинів шляхом примусу та заохочення.

8. На основі аналізу законодавства та наукової літератури виокремлено два напрями використання оперативної інформації у процесі доказування у справах про майнові злочини:

- 1) як докази у випадках, коли відомі джерело і способи отримання фактичних даних, що становлять зміст доказів;
- 2) як підстави для проведення слідчих дій з метою формування доказів.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ АВТОРОМ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ:

1. Патик А. А. Сутність взаємодії слідчих та оперативно-розшукових служб при розслідуванні майнових злочинів / А. А. Патик // Підприємство, господарство і право. – 2009. – № 4. – С. 162–165.
2. Патик А. А. Форми взаємодії слідчих та оперативно-розшукових підрозділів при розслідуванні майнових злочинів / А. А. Патик // Економіка, фінанси і право. – 2009. – № 6. – С. 26–29.
3. Патик А. А. Взаємодія слідчих та оперативно-розшукових підрозділів при розкритті та розслідуванні пограбувань і розбійних нападів / А. А. Патик // Митна справа. – 2010. – № 2. – Ч. 2. – С. 159–163.
4. Патик А. А. Засади взаємодії слідчих та оперативно-розшукових підрозділів при розкритті й розслідуванні майнових злочинів / А. А. Патик // Науковий вісник Київського національного університету внутрішніх справ. – 2010. – № 3. – С. 241–248.
5. Патик А. А. Взаємодія слідчих та оперативно-розшукових підрозділів при розкритті та розслідуванні шахрайств / А. А. Патик // Митна справа. – 2010. – № 3. – Ч. 2. – С. 105–110.

6. Патик А. А. Взаємодія слідчого з працівниками оперативних підрозділів у процесі огляду місця події / А. А. Патик // Засади кримінального судочинства та їх реалізація в законотворчій і правозастосовній діяльності : тези доповідей та повідомлень науково-практичної конференції, (Київ, 3 квіт. 2009 р.). Видання присвячене пам'яті професора А. Я. Дубинського. – К. : Атіка, 2009. – С. 691–693.

7. Патик А. А. Перші кроки до взаємодії слідчих та оперативно-розшукових підрозділів / А. А. Патик // Проблеми правової реформи та розбудови громадянського суспільства в Україні : тези доповідей на III звітній Всеукр. наук. конф. ад'юнктів, аспірантів та здобувачів. – Львів: Львівський держ. ун-н внутр. справ, 2009. – С. 108–110.

8. Патик А. А. Взаємодія слідчого та оперативно-розшукових підрозділів при розкритті та розслідуванні злочинів з точки зору криміналістичної тактики / А. А. Патик // Криміналістика у протидії злочинності : тези доповідей науково-практичної конференції, (Київ, 16 жовт. 2009 р.). Видання присвячене 45-річчю кафедри криміналістики Київського національного університету внутрішніх справ. – К.: Хай-Тек Прес, 2009. – С. 428–430.

9. Патик А. А. Питання удосконалення якості взаємодії слідчого та оперативно-розшукових підрозділів при розкритті та розслідуванні майнових злочинів / А. А. Патик // Міжнародне співробітництво ОВС у боротьбі з транснаціональною злочинністю : тези доп. Міжнар. наук.-теорет. конф., (Київ, 24 берез. 2010 р.) / редкол. : М. Г. Вербенський, В. Я. Горбачевський, Є. М. Моїсеєв, О. М. Джужа та ін. – К.: Київ. нац. ун-т внутр. справ, 2010. – С. 166–168.

10. Патик А. А. Гарантії забезпечення відшкодування матеріальних збитків, завданих майновими злочинами / А. А. Патик // Захист прав, свобод та законних інтересів особи на досудових стадіях кримінального судочинства України : матеріали всеукр. наук.-практ. конференції (29-30.04.2010 р.). – Ч. 2. – м. Херсон-Запоріжжя. – С. 94–97.

АНОТАЦІЯ

Патик А.А. Взаємодія слідчих та оперативно-розшукових підрозділів при розкритті та розслідуванні майнових злочинів. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність. – Національна академія внутрішніх справ. – Київ, 2011.

Дисертація присвячена комплексному дослідженню сучасних проблем взаємодії слідчих та оперативно-розшукових підрозділів як умови забезпечення розкриття та розслідування майнових злочинів.

У дисертації розглянуто історичний шлях виникнення та розвитку взаємодії. Вивчення та узагальнення нормативно-правового забезпечення розкриття та розслідування майнових злочинів уможливило виявити низку недоліків, що впливають на взаємодію слідчих та оперативно-розшукових підрозділів. Систематизовано наукову інформацію щодо особливостей взаємодії слідчих та

оперативно-розшукових підрозділів при розкритті та розслідуванні таких майнових злочинів як крадіжка, грабіж та розбійний напад, шахрайство. У результаті проведеного дослідження, сформовано такі авторські поняття: “взаємодія”, “взаємодія слідчих та оперативно-розшукових підрозділів при розкритті та розслідуванні майнових злочинів”, “оптимізація форм взаємодії слідчих та оперативно-розшукових підрозділів при розкритті та розслідуванні майнових злочинів”.

Ключові слова: взаємодія, форми взаємодії, майнові злочини, оптимізація форм взаємодії, напрями оптимізації взаємодії, використання оперативної інформації.

АННОТАЦІЯ

Патук А.А. Взаимодействие следственных и оперативно-розыскных подразделений при раскрытии и расследовании имущественных преступлений. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.09 – уголовный процесс и криминалистика; судебная экспертиза; оперативно-розыскная деятельность. – Национальная академия внутренних дел. – Киев, 2011.

Диссертация посвящена комплексному исследованию современных проблем взаимодействия следственных и оперативно-розыскных подразделений как условия обеспечения раскрытия и расследования имущественных преступлений.

Рассмотрен исторический аспект происхождения сыска и следствия на территории Украины, а также возникновение между ними взаимодействия.

Раскрыты основы взаимодействия между следствием и оперативно-розыскными подразделениями при раскрытии и расследовании имущественных преступлений, определены ее понятия, сущность и формы.

На основе анализа литературных источников (И.М. Гуткин, И.Ф. Герасимов, А.П. Кругликов) в работе рассмотрены и охарактеризованы процессуальные и организационные (не процессуальные) формы взаимодействия.

Проанализирована законодательная база, регулирующая взаимодействие следователя и оперативно-розыскных подразделений при раскрытии и расследовании имущественных преступлений.

Предлагается рациональная последовательность проведения оперативно-розыскных мероприятий, порядок проведения следственных и организационных действий, а также индивидуальный подход к раскрытию и расследованию конкретного имущественного преступления (кражи, грабежа и разбойного нападения, мошенничества).

Определяются способы обеспечения возмещения ущерба, причиненного имущественным преступлением, в частности такие: 1) мероприятия по выявлению и изъятию похищенного имущества; 2) обеспечение гражданского иска и возможной конфискации имущества.

Установлены типичные ошибки при раскрытии и расследовании имущественных преступлений, которые допускаются одной из взаимодействующих сторон, в частности: разглашение сотрудником оперативного подразделения потерпевшему информации важной для следствия; нерациональное использование следователем предоставленных сил и средств при взаимодействии (например, указание в поручении заданий, которые дублируют общие обязанности сотрудников оперативно-розыскных подразделений, или заранее не рассчитывая на позитивный результат от их выполнения) и т.д.

Рассмотрены принципы составления психологического портрета преступника, выдвижение версий и выбор оптимального направления расследования, построенного на изучении и анализе способа совершения имущественных преступлений. Приведены характерные признаки инсценировки имущественного преступления и способы их обнаружения.

Проанализирована сущность и причины создания преступных групп и организованных группировок, определены эффективные направления доказывания их преступной деятельности. Представлена характеристика относительно новых особенностей совершения имущественных преступлений, а также проведен анализ взаимодействия при их раскрытии и расследовании, например, кража на автомобильных дорогах путем прокола колес автотранспорта.

Приводятся примеры взаимодействия с другими участниками процесса и общественностью при раскрытии и расследовании имущественных преступлений.

Изучив раскрытие и расследование указанных видов имущественных преступлений, диссертантом сделан вывод, что процессуальные действия достаточно стандартны для них всех, и соответственно взаимодействие следователя с сотрудниками оперативно-розыскного подразделения при их проведении также не имеет значительных различий. Только в зависимости от вида расследуемого преступления и предмета доказывания отдельные следственные действия имеют большее познавательное значение, чем другие, так как они непосредственно направлены на раскрытие тех вопросов, от которых зависит установление истины по конкретному уголовному делу и выполнение задач уголовного судопроизводства. Эта особенность обуславливает разницу в осуществлении взаимодействия между следователями и оперативно-розыскными подразделениями при проведении этих следственных действий.

В пределах исследования оптимизации взаимодействия следователей и оперативно-розыскных подразделений, на основе исследований известных ученых (А.И. Михайлов, И.Л. Петрухин, И.С. Самощенко, В.И. Никитинский, А.Б. Венгеров, А. Подгурецкий, В.П. Бахин, А.Я. Дубинский, Л.С. Явич, А.С. Пашков) проведен сравнительный анализ понятий “оптимизация” и “эффективность”, обосновано использование именно понятия “оптимизация”.

Сформулировано определение оптимизации форм взаимодействия следователей и оперативно-розыскных подразделений при раскрытии и расследовании имущественных преступлений.

С целью решения проблемных вопросов и устранения недостатков современного процессуального законодательства относительно урегулирования

взаимодействия между следователями и оперативно-розыскными подразделениями, проанализированы проекты Уголовно-процессуального кодекса Украины, разработанные авторскими коллективами. Освещены основные недостатки и преимущества.

Предложено усовершенствование способа мотивации следователей и оперативно-розыскных подразделений к взаимодействию при раскрытии и расследовании имущественных преступлений путем принуждения и поощрения.

Рассмотрены направления использования материалов оперативно-розыскной деятельности в криминальном процессе, раскрыты современные проблемные вопросы и препятствия, связанные с таким использованием.

Ключевые слова: взаимодействие, формы взаимодействия, имущественные преступления, оптимизация форм взаимодействия, направления оптимизации взаимодействия, использование оперативной информации.

SUMMARY

Patik A. A. Cooperation between investigatory and operative-search bodies in detection and investigation of property crimes. - Manuscript.

Dissertation for a candidate's degree in law in speciality 12.00.09 – Criminal Procedure and Criminalistics; Forensic Examination; Operative-search Activity. – National Academy of Internal Affairs. – Kyiv, 2011.

Dissertation is devoted to the complex research of modern problems of cooperation between investigatory and operative-search bodies as a condition for detection and investigation of property crimes.

In dissertation a historical review of emersion and development of cooperation was considered. Studying and generalization of legal provision of detection and investigation of property crimes made it possible to reveal number of defects affecting on cooperation between investigatory and operative-search bodies. Scientific information concerning features of cooperation between investigatory and operative-search bodies in detection and investigation of such property crimes as theft, robbery, brigandism and fraud were systematized. As a result of made research the following author's definitions were formulated: "cooperation", "cooperation between investigatory and operative-search bodies in detection and investigation of property crimes", "optimization of forms of cooperation between investigatory and operative-search bodies in detection and investigation of property crimes".

Key words: cooperation, forms of cooperation, property crimes, optimization of cooperation forms, directions of cooperation optimization, applying of intelligence.